

Sang Chậu và Chia Cây Thổ Lan (Cymbidium)

Mùa Xuân đã đến, thổ lan đã nở hoa khắp vườn, và cũng đến lúc sang chậu chia cây để cho kịp mùa tới. Trung bình từ 2-3 năm thay chậu một lần - nếu dùng vỏ cây thông, hoặc 4-5 năm một lần nếu dùng vỏ dừa. Những cây có hoa sắp tàn nên cắt xuống và cắm vào bình, hoa có thể tươi đẹp thêm vài tuần nữa (xem hình 1&2) không nên để hoa tàn trên cây sẽ làm cho cây bị yếu đi, có thể làm mất cơ hội ra hoa mùa tới. Những cây đã mọc đầy chậu và những vật liệu bên trong đã mục nát, cách thử nghiệm là dùng ngón tay đè vào lỗ thoát nước, nếu cảm thấy mềm là đến lúc cần phải thay chậu (xem hình 3&4).

Thổ lan là loại lan dễ bị bệnh vì nhiễm trùng, do những dụng cụ dùng để sang chậu, chia cây không được khử trùng hay ngăn ngừa cẩn thận, hay dùng chậu cũ mà không khử trùng, hoặc bị bệnh vì do sâu bọ chuyển đi từ cây bệnh qua cây chưa bệnh. Bởi vậy ngăn ngừa sâu bọ cũng rất cần thiết.

Dụng cụ

Những dụng cụ cần thiết cho sang chậu chia cây gồm có: kéo, dao, cây nén chặt vật liệu, một cây nhọn nhỏ để lấy bỏ vật liệu cũ, 1 bình hàn gió đá dùng để hơ những dụng cụ bằng kim loại, Clorox (thuốc tẩy) dùng để rửa chậu cũ, bao tay và một số giấy báo, dùng giấy báo lót phía dưới khi sang chậu và thay giấy báo mới khi sang một chậu khác, để tránh bị nhiễm bệnh (xem hình 5).

Vật liệu

Trước khi dự định sang chậu chia cây, các vật liệu nên cần phải dự trữ trước, nên ngâm các vật liệu vài ngày, không nên dùng potting soil (đất) tuy gọi là thổ lan, nhưng không nên trồng với đất hay trồng dưới đất vì dễ bị ú nước – sẽ bị thối rễ, có thể dùng vỏ cây thông hay vỏ dừa và perlite, khi dùng vỏ dừa nên ngâm cho thật kỹ, khi nào không còn thấy đậm như nước trà nữa thì dùng tốt hơn.

Phương thức trộn vật liệu

Trồng thổ lan bằng:

- Vỏ thông vừa $\frac{1}{2}$ (medium grade), 4 phần vỏ thông, 1 phần perlite size #3
- Vỏ thông lớn $\frac{3}{4}$ (large grade), 4 phần vỏ thông, 1 phần perlite size #4
- Vỏ dừa vừa $\frac{1}{2}$ (medium grade), 4 phần vỏ dừa, 1 phần perlite size #3
- Vỏ dừa lớn $\frac{3}{4}$ (large grade), 4 phần vỏ dừa, 1 phần perlite size #4

Cách sang chậu

Trước tiên nên chọn ra một số cây cần sang chậu, và tưới đẫm trước một ngày, tưới nước trước là có vài lý do như sau:

- 1) Để lấy cây ra khỏi chậu hơn là để chậu khô.
- 2) Để lấy vật liệu cũ bị mục ra.
- 3) Rễ sẽ mềm dẻo hơn nên ít bị gãy.
- 4) Củ lan ít bị khô và teo lại vì một thời gian không được tưới nước sau khi thay chậu.

Muốn lấy cây ra khỏi chậu dùng một cái búa cao xu nhỏ, gõ nhẹ chung quanh miệng chậu cho đến khi chậu rớt ra, khi lấy cây ra khỏi chậu - kế tiếp là dùng dao cắt khoảng 2'' (5 phân) từ phía dưới (xem hình 7), sau đó dùng vật nhọn nhỏ để lấy ra hết vật liệu cũ (xem hình 8).

Khi lấy ra hết vật liệu cũ, nên tách bỏ bớt những củ trọc (xem hình 9), để lại nhiều củ trọc trong chậu sẽ không có lợi chỉ làm cho chật chậu, còn có thể làm hại tới cây. Những củ trọc sẽ có cơ hội phát triển trở lại, nếu lấy ra lau sạch và bỏ vào bao nylon, buộc miệng kín lại rồi để vào chỗ rợp mát, khi nào củ mọc mầm ra rễ rồi đem ra trồng lại (xem hình 10&11). Kế tiếp là tia bỏ những rễ chết, nếu như rễ bị thối toàn bộ - dùng cắt bỏ hết rễ, chừa lại một ít, để cho cây đứng vững, nhưng phải tuốt bỏ vỏ bọc bên ngoài, chỉ chừa lại những sợi chỉ bên trong.

Cách chia cây

Khi một cây đã mọc đầy chậu, thì cần phải sang chậu lớn hơn hay chia ra thành nhiều chậu, nếu chia ra nên giữ tối thiểu 3-5 củ, dùng dao cắt từ trên thẳng xuống phía dưới và sau đó tách làm đôi (xem hình 12&13) sau khi chia đôi thì dùng cách thức cũng như sang chậu, kế tiếp là dùng vòi nước rửa sạch đất sinh (xem hình 14).

Cách vô chậu

Khi vô chậu nên lựa chậu đủ chỗ cho cây mọc khoảng 2-3 năm, cách mép chậu khoảng 2” đặt củ già gần mép chậu, để ý hướng cây mọc, chừa cho chỗ cây con mọc lên (xem hình 15). Bỏ vỏ cây hay vỏ dừa vào rồi nén cho thật chặt (xem hình 16) nếu muốn biết cây có được nén chặt hay không, thì dùng cách thử nghiệm là cầm cây đưa lên, nếu như chậu không bị rút ra là coi như đã chặt (xem hình 17).

Những điều cần thiết nữa là, bảng tên của cây, nếu như cây bị mất tên hay không có tên là coi như cây mất giá trị, ngày tháng và năm sang chậu cũng rất quan trọng, giúp cho ta biết được hạn kỳ phải thay chậu (xem hình 18&19).

Sau cùng là pha một thìa B1 cho một gallon nước rồi tưới đẫm, xong rồi để vào chỗ rợp mát 2-3 tuần mới tưới (xem hình 20).

23/04/2007
Cường Phạm